

Talsu 2. vidusskolas

9. a klases skolnieka

Edvarda Ošiņa domraksts

“Kā es varētu palīdzēt manai ģimenei un skolasbiedriem īstenot savas vienlīdzīgās tiesības?”

Pedagogs: Zane Bodniece

Talsi, 2020

Latvijas Republikas Satversme (91. pants) paredz, ka visi cilvēki Latvijā ir vienlīdzīgi likuma un tiesas priekšā. Tas ir brīnišķīgs vēstījums, kas izslēdz jebkāda veida diskrimināciju. Diemžēl dzīvē ik dienas nākas sastapties ar reālo situāciju, kad vienaudži izsmej un atstumj vājākos, trūcīgākos, gudrākos, krietnākos vai vienkārši atšķirīgos. Ja klasesbiedrs ir čigāns, trūcīgs, ar kādu atpalcību vai gudrāks par pārējiem – viņš būs atstumtais. Cilvēka godu un cieņu aizsargā viņa dūres spēks jeb vecāko puīšu muskuļi. Latvijas Republikas Satversme vēsta (95. pants), ka to visu aizsargā valsts. Ja klasē zēns atņem meitenei pusdienu maizītes, tad viņas tiesības uz savām maizītēm aizsargā tikai stiprāks klasesbiedrs, kurš piekauj pāridarītāju, vai viņa vienmēr paliek neēdusi. Esmu novērojis, ka dažreiz netiek atbalstīta ideja, ka jāaizstāv meitene, kurai ar dūrēm uzbrūk huligāns. Pirms gada es iejaucos šādā situācijā. Izcēlās kautiņš. Abi ieguvām zilumus. Tomēr man paskaidroja, ka šādā situācijā nevajag iejaukties. Mana audzināšana ir citāda. Ja es redzu, ka zēns spārda ar kājām meiteni un viņa sauc palīgā, es nevaru palikt malā, jo tā es pazaudētu cieņu pats savās acīs. Vājākie, mazākie ir jāaizstāv. Dažreiz pietiek tikai nepaieļot garām un iejaukties situācijā kaut vai ar vārdiem. Bieži vienaudžus izsmej pat par nedaudz atšķirīgu apģērbu, kur nu vēl par atšķirīgiem uzskatiem. Bērni un jaunieši tik ļoti cenšas līdzināties cits citam, ka atgādina klonus. Tas pats notiek arī ar uzskatiem. Ir tikai viens viedoklis – pareizais, citādi seko izsmiešana. Tā rezultātā jaunieši cenšas savas domas un uzskatus paturēt pie sevis. Domāšana tiek atmesta kā lieka un dzīvei traucējoša.

Tomēr vienmēr ir iespējas situāciju mainīt. Vislabāk to var izdarīt, apgūstot un izmantojot PIEKLĀJĪBAS likumus. Katrs, kurš sāk tos izmantot dzīvē un saskarsmē, pašam nemanot, tos izplata tālāk. Tas ir lipīgi. Vidē, kur neviens nenasveicinās un neatsveicinās, nepateicas un neatvainojas, pietiek sākt to darīt. Ar laiku tavu sveicienu sāk atņemt un uz atsveicināšanos atbildēt. Pēc tam arī paši jau dara tāpat. Drosme ir vajadzīga, lai iestātos par vājāko, taču arī būt pieklājīgam prasa drosmi, jo tas ir ļoti atšķirīgi.

Pieklājīga uzvedība ietver sevī patiesu cieņu pret sevi un līdzcilvēkiem. Cieņa pret sevi sākas ar atsevišķu rakstura īpašību izkopšanu, attieksmi pret ārieni, valodu, apkārtējo vidi. Cilvēkam, kurš ciena sevi, mājās un sabiedrībā uzvedība neatšķiras. Vienāda būs attieksme, sarunājoties ar ietekmīgu personu vai apkalpojošo personālu. Patiesa cieņa pret līdzcilvēkiem nav savienojama ar diskriminējošu attieksmi. Latvijas Republikas Satversme būtībā paredz pieklājīgu uzvedību. Vecāki daudz var darīt, ieaudzinot savos bērnos pieklājīgas uzvedības principus. Taču var to arī nedarīt. Sabiedrība, kurā pastāvētu pieklājības likumi, būtu daudz labāka.